

instrumental and performance competence of future music teachers]. *Naukovi zapysky KDPU. Seriya: Pedagogichni nauky.* (139). S. 135–139. URL: <https://dspace.cusu.edu.ua/handle/123456789/497> [in Ukrainian]

2. Huseinova, L. V. (2005). *Formuvannya hotovnosti maybutnikh uchyteliv muzyky do instrumental'no-vykonavs'koyi diyal'nosti* [Formation of readiness of future music teachers for instrumental and performance activity] (PhD dissertation). Nizhyn State University named after M. V. Gogol'. 241 p. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/42167> [in Ukrainian]

3. Ekonomova, O. S., Butenko, T. M., & Harkusha, L. I. (2019). *Formuvannya instrumental'no-vykonavs'koyi kompetentnosti maybutnoho vchytelya muzychnoho mystetstva u fortepiannomu klasi* [Formation of instrumental and performance competence of the future music teacher in the piano class]. *Naukovi zapysky NPU im. M. Drahomanova. Seriya: Pedagogichni nauky.* (144). URL: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu.144.2019.11> [in Ukrainian]

4. Zaval'ko, K. (2022). *Spryamovanist' suchasnoyi muzychno-pedahohichnoyi v osvitykh zakladakh Ukrayiny* [Orientation of modern music pedagogy in educational institutions of Ukraine]. *Muzychne mystetstvo v osvitolohichnomu dyskursi.* (6). URL: <https://doi.org/10.28925/2518-766X.2021.64> [in Ukrainian]

5. Kovaleva-Honcharuk, L. (2020). *Vykonavs'ka maysternist' yak samorealizatsiya vchytelya muzychnoho mystetstva u pedahohichniy diyal'nosti* [Performance mastery as self-realization of a music teacher in pedagogical activity]. *Suchasni informatsiyni tekhnolohiyi ta innovatsiyni metodyky navchannya u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiya, teoriya, dosvid, problem.* (58). S. 108–116. URL: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2020-58-108-116> [in Ukrainian]

6. Kulikova, S. (2021). *Problemno-poshukovi metody navchannya v klasi osnovnoho muzychnoho instrumentu (fortepiano)* [Problem-searching teaching methods in the main musical instrument (piano) class]. *Naukovi zapysky. Seriya: Pedagogichni nauky.* (199). S. 125–129. URL: <https://doi.org/36550/2415-7988-2021-1-199-125-129> [in Ukrainian]

7. Labunets', V. M. (2015). *Poetapna metodyka innovatsiynoyi instrumental'no-vykonavs'koyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv muzyky* [Step-by-step methodology of innovative instrumental and performance training of future music teachers]. *Aktual'ni pytannya humanitarnykh nauk.* (13). S. 116–123. [in Ukrainian]

8. Mozhalova, N. (2013). *Metodolohichnyy kontekst instrumental'no-vykonavs'koyi pidhotovky vchyteliv muzyky* [Methodological context of instrumental and performance training of music teachers]. *Teoriya i metodyka mystets'koyi osvity.* (15(20)). S. 30–36. [in Ukrainian]

9. Oleksyuk, O. (2017). *Mystets'ka osvita v konteksti novoyi osvityniyi paradyhmy* [Art education in the context of the new educational paradigm]. *Muzychne mystetstvo v osvitolohichnomu dyskursi.* (2). URL: <https://mmod.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/77/61> [in Ukrainian]

10. Oliynyk, T., & Umrykhina, O. (2021). *Instrumental'no-vykonavs'ka pidhotovka studentiv muzychno-pedahohichnoho profilu ta yiyi kul'turno-osvitniy potentsial: teoretyko-praktychnyy aspekt* [Instrumental and performance training of students of music-pedagogical profile and its cultural-educational potential: theoretical and practical aspect]. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelya.* (1(23)). S. 108–115. URL: [https://doi.org/10.31499/2307-4914.1\(23\).2021.232795](https://doi.org/10.31499/2307-4914.1(23).2021.232795) [in Ukrainian]

11. Plyachenko, T. (2014). *Formuvannya instrumental'no-vykonavs'koyi kompetentnosti maybutnoho vchytelya muzychnoho mystetstva u protsesi fakhovoyi pidhotovky* [Formation of instrumental and performance competence of the future music teacher in the process of professional training]. In *Profesijna mystets'ka osvita i khudozhnya kultura: vyklyky XXI stolittya. Zbirnyk materialiv Mizhnarodnoyi naukovopraktychnoi konferentsiyi* (pp. 61–69). Kyiv. [in Ukrainian]

12. Kuo-Ying, Lee (2022). *The Historical Development and the Teaching Reform of Improvisational Piano Accompaniment in China's Higher Education.* Atlantis Press. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, volume 653. *Proceedings of the 2022 International Conference on Social Sciences and Humanities and Arts (SSHAR 2022)* DOI: <https://doi.org/10.2991/assehr.k.220401.010> [in English]

13. López-Iñiguez, G., & Bennett, D. (2021). *Broadening student musicians' career horizons: The importance of being and becoming a learner in higher education.* *International Journal of Music Education.* 39(2). S. 134–150. DOI: <https://doi.org/10.1177/0255761421989111> [in English]

14. Yefimenko, I. V., Yakymchuk, O. M., Kravtsova, N. Y., Sotska, H. I., & Korol, A. M. (2021). *Art education development in the context of global changes.* *Linguistics and CultureReview.* 5 (S2). pp. 501–513 DOI: <https://doi.org/10.21744/lingure.v5nS2.1386> [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

НОВОСЯДЛА Ірина – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Наукові інтереси: інноваційні технології в системі музичної освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

NOVOSIADLA Iryna – PhD in Art Science, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Music Education Methods and Conducting Vasyl Stefanyk Carpathian National University.

Scientific interests: innovative technologies in the Music Education system.

Стаття надійшла до редакції 09.05.2025 р.

Стаття прийнята до друку 23.05.2025 р.

УДК: 37.026.7 : 377.5 : 373.2

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-219-219-224

ОНОФРІЙЧУК Лілія –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної педагогіки,
психології та фахових методик

Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8932-6618>

e-mail: Lissya0880@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ КОНКУРЕНТНИХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядається проблема підвищення ефективності процесу підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в контексті сучасних вимог ринку праці та європейських освітніх стандартів. Актуальність зумовлена необхідністю формування у випускників закладів фахової передвищої освіти, які обрали спеціальність «Дошкільна освіта», не лише теоретичних знань, але й широкого спектру практичних умінь та навичок, а також особистісних якостей, що забезпечують їхню конкурентність та готовність до успішної професійної діяльності в умовах розвитку системи дошкільної освіти. У роботі простежується важливість професійної підготовки фахівців дошкільної освіти та можливості використання активних методів навчання у цьому процесі. Розкрито сутність поняття «активні методи навчання», їхню класифікацію та особливості застосування у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти. Підкреслено, що на відміну від традиційних, пасивних форм навчання, активні методи стимулюють пізнавальну активність студентів, сприяють розвитку їхнього самостійного мислення, творчих здібностей, комунікативних компетентностей, уміння працювати в команді та здатності до прийняття обґрунтованих рішень у професійних ситуаціях. Доведено, що ефективне використання активних методів навчання у підготовці фахівців дошкільної освіти потребує від викладачів не лише глибокого розуміння їхньої сутності та методики застосування, але й володіння відповідними педагогічними технологіями, уміння створювати проблемні ситуації, організовувати дискусії, стимулювати пізнавальну активність студентів та забезпечувати сприятливе освітнє середовище, що сприяє їхній самореалізації та професійному зростанню. Обґрунтовано необхідність використання комплексних форм контролю, які б дозволяли оцінити не лише рівень засвоєння теоретичних знань, але й сформованість практичних умінь та навичок, здатність до творчого застосування знань у професійній діяльності, а також рівень розвитку особистісних якостей, важливих для успішної роботи з дітьми дошкільного віку. У висновках узагальнено основні аспекти використання активних методів навчання як ефективного засобу підготовки конкурентних фахівців дошкільної освіти. Підкреслено, що системне та науково обґрунтоване впровадження цих методів у навчальний процес закладів освіти, які здійснюють підготовку педагогічних кадрів для системи дошкільної освіти, є важливим чинником підвищення якості професійної підготовки випускників, забезпечення їхньої готовності до успішної професійної діяльності та сприяння інноваційному розвитку галузі дошкільної освіти в Україні.

Ключові слова: активні методи навчання, дошкільна освіта, підготовка фахівців, професійні компетентності, конкурентність, навички soft skills.

ONOFRIICHUK Lilyi –
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of Preschool Pedagogy, Psychology and
Professional Methods
Khmelnitskyi humanitarian and pedagogical academy
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8932-6618>
e-mail: Lissya0880@ukr.net

USE OF ACTIVE METHODS TRAINING IN THE PREPARATION OF COMPETITIVE SPECIALISTS IN PRESCHOOL EDUCATION

The article deals with the problem of improving the efficiency of the process of training future specialists in preschool education in the context of modern labour market requirements and European educational standards. The relevance of the issue is stipulated by the need to form not only theoretical knowledge, but also a wide range of practical skills and abilities, as well as personal qualities that ensure their competitiveness and readiness for successful professional activity in the context of the development of the preschool education system. The paper traces the importance of professional training of preschool education specialists and the possibility of using active learning methods in this process. The essence of the concept of 'active teaching methods', their classification and peculiarities of application in the training of future specialists in preschool education are revealed. It is emphasised that, unlike traditional, passive forms of teaching, active methods stimulate the cognitive activity of students, contribute to the development of their independent thinking, creativity, communication competencies, teamwork and the ability to make informed decisions in professional situations. It is proved that the effective use of active teaching methods in the training of preschool education specialists requires teachers not only a deep understanding of their essence and methods of application, but also the possession of appropriate pedagogical technologies, the ability to create problem situations, organise discussions, stimulate students' cognitive activity and provide a favourable educational environment that promotes their self-realisation and professional growth. The necessity of using comprehensive forms of control that would allow to assess not only the level of mastering theoretical knowledge, but also the formation of practical skills, the ability to creatively apply knowledge in professional activities, as well as the level of development of personal qualities important for successful work with preschool children is substantiated. The conclusions summarise the main aspects of using active learning methods as an effective means of training competitive preschool education specialists. It is emphasised that the systematic and scientifically grounded implementation of these methods in the educational process of educational institutions that train pedagogical staff for the system of preschool education is an important factor in improving the quality of professional training of graduates, ensuring their readiness for successful professional activity and promoting the innovative development of the field of preschool education in Ukraine.

Key words: active teaching methods, preschool education, training of specialists, professional competences, competitiveness, soft skills.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Актуальність дослідження зумовлена зростаючими вимогами до якості підготовки фахівців дошкільної освіти в умовах реформування освітньої галузі та впровадження нових стандартів. Сучасний вихователь повинен володіти не лише теоретичними знаннями, але й широким спектром практичних навичок, здатністю до творчого підходу у своїй професійній діяльності. Традиційні методи навчання часто виявляються недостатньо ефективними для формування цих ключових

компетентностей. Використання активних методів навчання є перспективним напрямом у педагогічній практиці як вищої освіти, так і фахової передвищої, оскільки вони сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів, розвитку їхньої самостійності, ініціативності та здатності до співпраці, що є визначальними чинниками формування конкурентного фахівця, здатного успішно реалізувати себе на ринку праці та забезпечити якісний освітній процес у закладі дошкільної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті дослідження важливого значення набувають дослідження щодо професійної підготовки студентів, використання інтерактивних та активних методів навчання Г. Беленької, Н. Гавриш, Л. Загородньої, Л. Зданевич, Н. Миськової, Л. Пироженко, Л. Пісоцької, О. Пометун, С. Сисоевої та ін. Аналіз досліджень підтверджує необхідність використання активних методів навчання у підготовці фахівців дошкільної освіти. Проте, необхідно конкретизувати вплив окремих активних методів на розвиток навичок soft skills у викладанні дисциплін професійного спрямування.

Мета статті. Узагальнити та теоретично обґрунтувати ефективність використання активних методів навчання у процесі підготовки конкурентних фахівців дошкільної освіти. Стаття прагне довести важливість використання активних методів навчання у викладанні окремих дисциплін професійного спрямування під час підготовки фахівців дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Роль викладача закладу освіти у сучасному світі зазнала значних трансформацій. Швидкий розвиток технологій, глобалізація, зміна цінностей суспільства та оновлення нормативно-законодавчої бази – все це створює нові виклики та можливості для педагогічної діяльності. Викладач фахової передвищої освіти має бути професіоналом, креативним, технологічно підкованим, комунікабельним, постійно навчатися, стежити за новинками в галузі дошкільної освіти, відвідувати тренінги та семінари. Враховуючи це викладач зможе забезпечити підготовку конкурентного випускника.

Однією з особливостей педагогічної діяльності викладача є її динамічність, адже студенти постійно змінюються. Завдання викладача полягає, насамперед, у вчасному виявленні цих змін і відповідному реагуванні на них. Тому реалізація навчальної функції викладача фахової передвищої освіти полягає не лише у читанні лекції та перевірці знань студентів на семінарах, практичних та лабораторних заняттях, а відповідно до нової компетентнісної парадигми він повинен донести свої знання так, щоб студенти отримали з ними певну компетентність, навчити їх вчитися.

Важливо, щоб процес навчання передбачав не автоматичне вкладання навчального матеріалу в голову студентів, а включав активне залучення їх до активності. Саме активні методи навчання спонукають студентів до власної напруженої розумової роботи, що є ключем до справжнього засвоєння знань.

Активні методи навчання – це способи активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, які спонукають їх до активної розумової й практичної діяльності в процесі оволодіння матеріалом, коли активний не тільки викладач, але активні й студенти [4, с. 10].

Як доводить О. Пометун, активні та інтерактивні методи допомагають зробити освітній процес більш залученим і ефективним, активізують діяльність студентів, розвиваючи їх творче мислення, вміння спілкуватися, розмірковувати та

ухвалювати рішення, планувати та вирішувати нестандартні завдання, ефективно працювати в команді. Використання активних та інтерактивних методів в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти, сприятиме усвідомленому засвоєнню знань, набуттю практичних умінь та розвитку навичок soft skills [5, с. 8].

Спільна діяльність студентів у процесі пізнання та засвоєння навчального матеріалу означає, що кожен робить свій особливий індивідуальний внесок в обмін знаннями, ідеями, способами діяльності. Причому відбувається це в атмосфері з доброзичливою і взаємною підтримкою, що дозволяє не тільки отримати нові знання, але й розвиває саму пізнавальну діяльність, забезпечує її більш високі форми кооперації та співробітництва.

Під час активного навчання студенти повинні робити набагато більше, ніж просто слухати і фіксувати готові думки викладача: можуть продукувати інформацію самостійно, визначати та обговорювати проблеми, знаходити шляхи їх розв'язання, спостерігати і планувати, мати змогу застосовувати нові знання та навички на практиці, рефлексувати.

Навчання відбуватиметься набагато успішніше, якщо студенти самостійно сформулюють завдання і, виходячи з власного життєвого досвіду, виконають їх. Якнайкраще сприяють цьому активні методи навчання, зазначає О. Пометун, які поділяють на: вступні – які дозволяють створювати атмосферу доброзичливості, довіри, мотивують; основні (ключові) – під час яких розв'язується основна проблема; завершальні, підсумкові, рефлексивні (сенкан, вернісаж) та допоміжні (енерджайзери) – включаються тоді, коли необхідно зняти напругу, змінити вид діяльності, перейти з одного етапу до іншого [4, с. 14].

За дотримання означеного порядку застосування, активні методи дозволяють спланувати своє заняття більш ефективним, цікавим та продуктивним для здобувачів освіти. Викладання нормативних освітніх компонент професійного циклу вимагає від викладача не лише глибокого знання дисципліни, але й розуміння її фундаментальної ролі у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти. Викладач відповідальний за якісне засвоєння базових знань, умінь та навичок, які стануть основою для подальшого вивчення спеціальних дисциплін та успішної професійної діяльності випускників. Його завдання полягає не просто у передачі інформації, а й у створенні міцного підґрунтя для їхнього професійного зростання.

Саме активні методи спонукають до старанного навчання. При їх застосуванні всі студенти на занятті працюють інтенсивно, з цікавістю та бажанням: слухають – думаючи, спостерігають – думаючи, читають – думаючи, виконують завдання – думаючи. Головне, що активні методи додають старанності всім студентам, як здібним, кмітливим, допитливим, так і, слабким, безвольним, ледачим тощо.

Як доводять дослідження Л. В. Піроженко та О. І. Пометун викладач, який використовує у своїй професійній діяльності активні та інтерактивні методи навчання повинен вміти [5, с. 7-9]:

1) створювати в аудиторії атмосферу, яка б мотивувала, заохочувала студентів задавати запитання та шукати відповіді.

Студент буде активним, якщо його не лякатиме атмосфера заняття, що складається з різних видів його власної діяльності й діяльності викладача. Буде активним, якщо на занятті відсутня критика його особистості з боку педагога або однокласників, а зауваження носять конструктивний характер і стосуються насамперед результатів його діяльності. Студент відчуває себе в безпеці, якщо будь-який його внесок у навчальний процес цінується та позитивно оцінюється.

2) застосовуючи активні методи, викладач має бути професіоналом, що означає навчитися самому уважно спостерігати за роботою всіх студентів і

кожного, визначати проблеми та створювати нові стратегії для їх розв'язання, сприяти розвитку критичного мислення та самостійного набуття знань, вдало підбирати методи та стимулювати рефлексію;

3) бути взірцем для студентів, постійно вдосконалювати свої навички, передавати свої знання, використовуючи нові цікаві методи навчання.

На початку заняття, важливо створити позитивну атмосферу. Тому можна навіть подавати назву нової теми цікаво. Наприклад, зашифрувати у ребус, анаграму, загадку, кросворд (можна зробити за допомогою платформи Розвиток дитини), за допомогою вправи «Еники-беники». Приклад зашифрованої теми розміщено на рисунку 1. Хто перший здогадався, розшифрував, може додатково отримати бал.

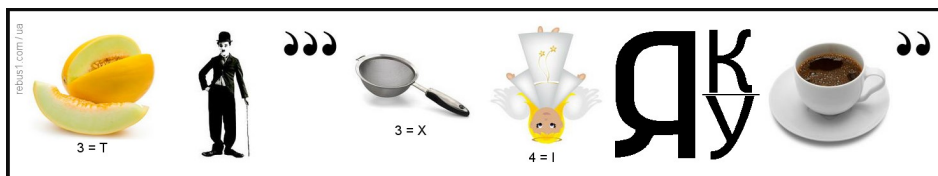

Рисунок 1. Зашифрована назва теми освітнього компонента «Загальна психологія»

На початку заняття для активізації студентів, варто, використовувати такі вправи як Мікрофон, продовж речення, Хто більше, м'ячик по колу, продовж мене, слово-речення-запитання-відповідь, закінчи думку, вправу Хвилина та інші. Ці вправи дають можливість налаштуватися на взаємодію, кожному сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на питання або висловлюючи свою думку чи позицію, навчають вільно висловлюватися щодо запропонованих тем, відпрацьовувати вміння говорити коротко, але по суті й переконливо. Студенти не бояться помилитися. Ці вправи сприяють активізації студентів, пригадування знайомого матеріалу, налаштування на сприймання нового або обговорення вивченого вдома. Зазначені вправи можна використовувати і вкінці заняття для рефлексії.

Якщо освітній процес відбувається в дистанційному форматі, з цією ж метою, можна використовувати цифрові інструменти (онлайн-тести, інтерактивні опитування (Kahoot!, Mentimeter), віртуальні дошки, перехід по к'юаркодам, що робить навчання більш динамічним і залучає студентів до активної участі. Це дозволяє створити живі обговорення, командні проєкти та відеодемонстрації, отримати швидкий зворотний зв'язок про успішність студентів, навіть на відстані. Допомагає коригувати навчальний процес у реальному часі, що підвищує його ефективність.

В ході подачі нового матеріалу доцільно використовувати перегляд відео або розгляд різних ситуацій для подальшого обговорення, навчання в парах, мозковий шторм, вправи ажурна пилка, два-чотири-усі разом та інші. Позитивним моментом при проведенні лекції з використанням активних

методів є те, що вони дозволяють залучити колективні знання і досвід, розширити коло думок, зрозуміти глибину і важливість поставленої проблеми, визначити зміст і темп викладу навчального матеріалу з урахуванням особливостей аудиторії студентів та різних джерел.

Щоб забезпечити максимальну свободу інтелектуальної діяльності та сформувати навички співпраці під час семінарсько-практичних занять пропонуємо використовувати методи ситуативного моделювання: конференції, рольові ігри та інсценізації, вправа «Акваріум», ігри Хокей, Брейринг та інших. Використовуючи вправи «Дебати», «Незакінчений ланцюжок», «Займи позицію», «Зміни позицію», «Метод ПРЕС» сприяють розвитку критичного мислення студентів та формую навички публічного виступу і вміння дискутувати.

Щоб навчити майбутніх фахівців дошкільної освіти долати стереотипи, аналізувати матеріал, порівнювати та переконувати можна використовувати методи «Броунівський рух», «Мозковий шторм», «Аналіз ситуацій», «Мозаїка», «Дерево рішень», «Мікрофон». За допомогою вправ: «Два – чотири – усі разом», «Карусель», «Акваріум», «Діалог», «Синтез думок», «Коло ідей» розвиваю навички спілкування, вміння студентів висловлюватися, критично мислити, переконувати, вести дискусію.

Завершення заняття є вдалим часом, аби проаналізувати свій емоційний стан, задоволення від особистих та навчальних досягнень. А викладачу зрозуміти чи всі студенти сприйняли матеріал. Це можна зрозуміти за допомогою таких вправ як: закінчи речення, мікрофон, наплічник, синквейн, поділись думкою, плюс-мінус-цікаво,

п'ять відкриттів заняття, професійна валізка, долонька та інші.

Рефлексія – важливий етап заняття, під час якого відбувається самоаналіз роботи, систематизація знань та усвідомлення їхнього значення [6, с. 99]. Завдяки рефлексії процес навчання стає набагато цікавішим, легшим та ефективнішим як для студентів, так викладача.

Використання навчальних платформ (Moodle, Google Classroom, дошка Padlet), різних цифрових інструментів дає можливість викладачу адаптувати освітній процес під індивідуальні потреби кожного студента. Вони можуть вивчати матеріал у зручному для них темпі, отримувати індивідуальні завдання та доступ до додаткових навчальних ресурсів. Цифрові інструменти дозволяють інтегрувати в освітній процес мультимедійні матеріали (відео, аудіо, анімації). Це допомагає його зробити більш наочним і зрозумілим, особливо для здобувачів, що краще сприймають матеріал візуально.

Використання активних та інтерактивних методів навчання, значною мірою підвищує ефективність навчального процесу, сприяє інтелектуальному розвитку майбутніх фахівців дошкільної освіти, забезпечує оволодіння навичками саморозвитку особистості, можливістю думати, творити, розвитку творчих та комунікативних навичок.

До переваг інтерактивного навчання можна віднести те, що студенти використовують усі рівні пізнання, вони займають активну позицію в засвоєнні знань та зміцнюють інтерес до отримання знань. Інтерактивні методи та цифрові інструменти сприяють розвитку ключових компетенцій у майбутніх фахівців дошкільної освіти, таких як креативність, комунікативні навички, інформаційна грамотність та вміння працювати з сучасними технологіями.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Таким чином, у результаті оптимального використання різних активних методів навчання змінюються позиції викладача й студентів у освітньому процесі. Із носія готових знань педагог перетворюється в організатора пізнавальної діяльності студентів, а останні стають рівноправними суб'єктами в навчанні. Водночас створюється та реалізується модель творчої особистості, яка не лише володіє навичками спілкування, а й вміє самостійно працювати над розвитком власного інтелекту, культури й моралі, виявляє свій творчий потенціал, що є основою успішного подальшого професійного становлення особистості. Сучасний викладач має за мету не лише навчити студента, а й допомогти йому розвиватись як особистість.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у розробці та апробації конкретних моделей використання активних методів навчання при вивченні окремих фахових дисциплін, а також у вивченні впливу цих методів на формування професійної ідентичності та мотивації до професійного зростання майбутніх фахівців дошкільної освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Інтерактивні технології навчання у післядипломній педагогічній освіті. метод. посіб. / В. А. Семиченко, О. С. Снісаренко, Л. П. Снісар [та ін.] ; АПН України. ДВНЗ «Ун-т менеджменту освіти». Київ-Хмельницький. 2008. 207 с.
2. Лузіна М. О., Возна А. М. Інноваційні процеси в освіті: навч.посібник. Львів: ЛБІ НБУ, 2003. 103 с.
3. Підготовка майбутніх фахівців до освітньої діяльності в дошкільному навчальному закладі : кол. монографія / Л. В. Зданевич, Н. В. Казакова, Л. А. Машкіна, О. М. Новак, Л. О. Онофрійчук, Л. С. Пісоцька, М. С. Савченко, О. О. Сас, І. М. Шоробура ; за заг. ред. Л. В. Зданевич. Хмельницький : вид-во ХГПА, 2015. 520 с.
4. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ. [Б.в.]. 2007. 141 с.
5. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. К. 2002. 135 с.
6. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посіб.; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. К.: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
7. Скрипник М. І. Інтерактивні технології в післядипломному навчанні: довідник ; НАПН України, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». К. 2013. 202 с.

REFERENCES

1. Interaktyvni tekhnologii navchannia u pisladyplomnii pedahohichnii osviti. metod. posib. (2008). [Interactive learning technologies in postgraduate pedagogical education. Method. Manual]. / V. A. Semychenko, O. S. Snisarenko, L. P. Snitsar [ta in.]; APN Ukrainy. DVNZ «Un-t menedzhmentu osvity». Kyiv-Khmelnytskyi. 207 s. [in Ukrainian]
2. Luzina, M. O., Vozna, A. M. (2003). Innovatsiini protsesy v osviti: navch.posibnyk. [Innovative processes in education: a teaching manual]. Lviv: LBI NBU. 103 s. [in Ukrainian]
3. Pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv do osvitnoi diialnosti v doshkilnomu navchalnomu zakladi : kol. monohrafiia (2015). [Preparation of future specialists for educational activities in a preschool educational institution: col. Monograph]. / L. V. Zdanevych, N. V. Kazakova, L. A. Mashkina, O. M. Novak, L. O. Onofriichuk, L. S. Pisotska, M. S. Shavchenko, O. O. Sas, I. M. Shorobura; za zah. red. L. V. Zdanevych. Khmelnytskyi: vyd-vo KhHPA. 520 s. [in Ukrainian]
4. Pometun, O. (2007). Entsyklopediia interaktyvnoho navchannia. [Encyclopedia of interactive learning]. Kyiv. [B.v.]. 141 s. [in Ukrainian]
5. Pometun, O., Pyrozhenko, L. (2002). Interaktyvni tekhnologii navchannia: teoriia, praktyka, dosvid. [Interactive learning technologies: theory, practice, experience]. K. 135 s. [in Ukrainian]
6. Sysoieva, S. O. (2011). Interaktyvni tekhnologii navchannia doroslykh: navch.-metod. posib. [Interactive technologies for adult education: teaching and methodological manual]. NAPN Ukrainy, In-t pedahohichnoi osvity i osvity doroslykh. K. : VD «EKMO». 324 s. [in Ukrainian]
7. Skrypnyk, M. I. (2013). Interaktyvni tekhnologii v pisladyplomnomu navchanni: dovidnyk [Interactive technologies in postgraduate education: a guide]; NAPN Ukrainy, DVNZ «Un-t menedzh. osvity». K. 202 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ОНОФРІЙЧУК Лілія – доцент кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик,

кандидат педагогічних наук, доцент Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Наукові інтереси: підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти; формування навичок soft skills, особливості управлінської діяльності в ЗДО, психологія дітей раннього та дошкільного віку тощо.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

ONOFRIYCHUK Liliya – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Preschool Pedagogy, Psychology and Professional

Methods of Khmelnytskyi Humanitarian and Pedagogical Academy.

Scientific interests: training of future specialists in preschool education; development of soft skills, peculiarities of management activities in preschool educational institutions, psychology of children of early and preschool age, etc.

Стаття надійшла до редакції 08.05.2025 р.

Стаття прийнята до друку 22.05.2025 р.

УДК 004.339:657.65:378.138

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-219-224-229

ПИНЗЕНИК Олена –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту Мукачівського державного університету
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7224-941X>
e-mail: olena.pinzenik@gmail.com

СКРИПИНЕЦЬ Василь –

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальність 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) Мукачівського державного університету
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4310-2866>
e-mail: skrupunec23@gmail.com

ЧЕПЕЛЮК Богдан –

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальність 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) Мукачівського державного університету
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-1960-6663>
e-mail: chepeliuk.b@mail.msu.edu.ua

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З МАРКЕТИНГУ

Формування професійних компетентностей майбутніх фахівців з маркетингу у закладах вищої освіти дедалі більше привертає увагу науковців. У статті проаналізовано науково-педагогічну літературу з цього питання, що дозволило виокремити ключові компетентності майбутнього фахівця з маркетингу у XXI столітті, а також професійного становлення маркетологів у різних сферах економічної діяльності. Окрему увагу приділено теоретичним засадам та законодавчій базі професійної підготовки фахівців з маркетингу. Визначено програмні компетентності освітньо-професійної програми за спеціальністю «Маркетинг», які забезпечують послідовність і наступність професійної підготовки, розвиток ключових компетентностей та відповідність кваліфікації випускників вимогам сучасного ринку праці.

У статті конкретизовано поняття «професійна компетентність маркетолога» як багатокомпонентного, динамічного утворення, що включає не лише фахові знання, а й здатність до саморозвитку, креативності та адаптації до умов невизначеності. Визначено перелік загальних і фахових компетентностей майбутнього маркетолога відповідно до вимог стандарту вищої освіти. До загальних компетентностей віднесено: громадянську, правову, культурну, моральну відповідальність, здатність до критичного мислення, навчання, командної роботи, міжпрофесійної й міжкультурної комунікації, використання інформаційно-комунікаційних технологій, соціальну відповідальність. До фахових (спеціальних) компетентностей – здатність логічно структурувати й відтворювати знання з маркетингу, критично аналізувати сучасні концепції, прогнозувати ринкові процеси, проводити маркетингові дослідження, застосовувати сучасні інструменти маркетингової діяльності, ухвалювати обґрунтовані рішення з використанням маркетингових інформаційних систем, працювати в умовах невизначеності та інновацій, а також реалізовувати інтегрований підхід до стратегій у взаємодії з іншими функціональними підрозділами підприємства.

Ключові слова: професійна підготовка, професійні компетентності, маркетинг, підготовка майбутніх фахівців з маркетингу.

PINZENIK Olena –

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogy of Preschool, Primary Education, and Educational Management Mukachevo State University
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7224-941X>
e-mail: olena.pinzenik@gmail.com

SKRYPYNETS Vasyi –

Third-level (educational and scientific) doctoral student, Specialty 015 Professional Education (by specializations)